

WINNET

SVERIGE

LANDSBYGD PÅ LIKA VILLKOR!

Ett mer jämställt landsbygdsprogram 2014

**TILLVÄXT
VERKET**

Östra Göinge Kommun

RESURSCENTRUM

FÖR KVINNOR I SKÅNE

Landsbygd på lika villkor

Under två dagar, den 3-4 oktober 2011, samlades över 120 personer på Wanås i Knislinge i nordöstra Skåne för att hämta inspiration och diskutera hur det kommande Landsbygdsprogrammet bättre kan ta tillvara kvinnors och mäns villkor på landsbygden.

Initiativtagare till konferensen Landsbygd på lika villkor är Winnet Sverige i samverkan med Landsbygdsnätverket, Jordbruksverket, Tillväxtverket, Östra Göinge kommun, Queenia LRC Östra Göinge, Region Skåne och Regionalt ResursCentrum i Skåne.

Winnet Sverige är en ideell förening verksam sedan 1999. Uppgiften är att samordna och stötta lokala och regionala resurscentra och nätverk för kvinnor så att kvinnors kompetens tas tillvara och att mäns och

kvinnors insatser i samhället värderas lika. Winnet Sverige samlade här lokala, regionala och nationella aktörer för att tillsammans diskutera hur ett jämställt landsbygdsprogram kan göras möjligt.

Konferensens diskussioner summerades i sju förbättringsförslag som symboliskt överlämnades till landsbygdsministern Eskil Erlandsson. Dessa sju förslag utgör, tillsammans med alla de tankar, idéer, synpunkter och förslag som uppkom under konferensdagarna, grunden för ett fortsatt arbete för ett mer jämställt Landsbygdsprogram.

Gävle 31 oktober 2011

Britt-Marie Söderberg Torstensson
Ordförande Winnet Sverige

Dokumentation: Mia Swärdh, Internationell kompetens, Malmö, www.intercomp.se

Bilder: Mikael Persson, MiP Media, www.mipmedia.se

Grafisk form: Eva Edenby, www.edenby.se

Projektkoordinering: Bodil Nilsson, RRC Skåne och Winnet Sverige, www.skane.se/resurscentrum, www.winnnet.se

Projektledning: Sylvia Persson, Queenia LRC Östra Göinge, www.queenias.se

INNEHÅLL

BÅDE KVINNOR OCH MÄN SKA KUNNA BIDRA TILL OCH PÅVERKA LANDSBYGDENS UTVECKLING!.....	4	ERFARENHETER, GODA EXEMPEL OCH INSPIRATION	14
FÖRBÄTTRINGSFÖRSLAG – ETT MER JÄMSTÄLLT LANDSBYGDPROGRAM.....	4	Himlarand – ett lyft för företagssamma kvinnor	14
SAMMANSTÄLLNING AV FÖRSLAGEN FRÅN GRUPPDISKUSSIONERNA.....	5	Kvinnors företagande på landsbygden – analys av en undersökning	14
Företagandet och företagarna	5	Svart på vitt – erfarenheter från Makten över maten	15
Nya Landsbygdsprogrammet.....	5	LANDSBYGDSNÄTVERKET: VERKTYG FÖR ETT JÄMSTÄLLT ARBETE. 16	
Samverkan – stöd från strukturer (aktörer)	5	Landsbygdsnätverket.....	16
Attityder och värderingar	6	Göra jämt – handledning för att jämt göra jämt.....	17
MINNESANTECKNINGAR	7	Varför får fler män än kvinnor stöd i landsbygdsprogrammet?	17
AKTÖRERNA SAMLAS KRING EN LANDSBYGD PÅ LIKA VILLKOR	10	Arbetsgrupp för jämställdhet inom nätverket.....	17
OM WANÅS.....	10	Ökad kunskap för förändring.....	17
GRÄNSLANDET ÖSTRA GÖINGE	10	Hinder finns men hur övervinner vi dem?	17
WINNET SVERIGE OCH LANDSBYGDSUTVECKLING PÅ LIKA VILLKOR.....	11	JÄMSTÄLLDHET SOM DRIVKRAFT FÖR REGIONAL TILLVÄXT OCH LANDSBYGDSUTVECKLING	18
Många goda exempel visar vägen.....	11	SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN EFTER 2013	18
Kvinnorna i fokus.....	11	Sju huvudinitiativ	18
Det lokala får en allt större betydelse.....	11	ETT EUROPEISKT PERSPEKTIV PÅ LANDSBYGDSUTVECKLING	19
Satsa på implementering – alla vinner i arbetet	11	40 % av EU-budgeten går till jordbruk.....	19
VEM ÄR CHEF EGENTLIGEN? OM LANDSBYGD OCH MÅNGFALD	12	LANDSBYGDSMINISTERN – HUR MÅR LANDSBYGDEN IDAG?	20
Andelen kvinnor minskar.....	12	Varför behöver landsbygden vara jämställd?	20
Flera insatser för ökad jämställdhet.....	12	Kulfaktorn – en viktig faktor	20
KVINNOR OCH MÄN I LANDSBYGDSPROGRAMMET I SKÅNE.....	13	En jämställd skogsnäring	20
Vad säger statistiken?	13	Riktade åtgärder till kvinnor	20
Vad säger kollegorna på Länsstyrelsen?	13	Idéer groor på landsbygden	21
Hur ser framtiden ut?.....	13	MEDIEBEVAKNING OCH SPRIDNING	21
Landsbygden är het.....	13		

BÅDE KVINNOR OCH MÄN SKA KUNNA BIDRA TILL OCH PÅVERKA LANDSBYGDENS UTVECKLING!

Hur kan vi skapa en levande bygd där både kvinnor och män får möjlighet att verka och leva?

Många förslag och idéer diskuterades under konferensdagarna på Wanås. De sju förslagen, som symboliskt överlämnades till landsbygdsministern, fick utgöra sammanfattningen av konferensdeltagarnas alla goda idéer och synpunkter som lyftes fram under konferensen Landsbygd på lika villkor.

På kommande sidor redovisas samtliga förslag som lämnades in från gruppdiskussionerna.

Förslagen har sammanställts under rubriker. Sammanställningen redovisades för konferensdeltagarna som fick

möjlighet att ytterligare förtydliga, diskutera och föra fram nya synpunkter på förslagen.

Utifrån sammanställningen kom konferensdeltagarna överens om de sju förslag som sedan symboliskt överlämnas till landsbygdsministern Eskil Erlandsson när konferensen avslutades den 4 oktober.

För att alla skulle få möjlighet att få med just sina tankar och synpunkter fick deltagarna möjlighet att efter konferensen komma in med ytterligare förslag och idéer inför det kommande landsbygdsprogrammet. Dagen efter konferensen skickades en sammanställning till samtliga deltagare över de förslag och diskussioner som kom fram under dagarna på Wanås. Även dessa, i efterhand inlämnade förslag, finns med i dokumentationen.

FÖRBÄTTRINGSFÖRSLAG – ETT MER JÄMSTÄLLT LANDSBYGDPROGRAM

- 1 Sätt genusmål – program, implementering och uppföljning
- 2 Behandla, bemöta och besluta utifrån ett jämställt tillväxtperspektiv
- 3 Skapa förutsättningar för en hållbar nationell utveckling, genom att särskilt stödja närproducerade varor och tjänster
- 4 Obligatoriskt med köns- och åldersuppdelad statistik
- 5 Skapa förutsättningar för nya affärsområden på landsbygden, t ex att odla fram och bereda råvaror för textil produktion (lin, ull och nässlor) och uppmärksamma utveckling och breddning av tjänstesektorn.
- 6 Internet- och mobiltäckning i hela landet
- 7 Samarbete och samordning mellan Tillväxtverket och Jordbruksverket på nationell nivå

Förslagen implementeras i kommande landsbygdsprogram.

Metod: gender mainstreaming och riktade åtgärder

SAMMANSTÄLLNING AV FÖRSLAGEN FRÅN GRUPPDISKUSSIONERNA

Nedan följer sammanställning från gruppdiskussionerna. Förslagen är samlade under rubriker.

Företagandet och företagarna

- Förenkla för småföretagarna.
- Utbildningsinsatser riktade till kvinnodominerade branscher (t ex turismnäringen, utbildning kan vara t ex projektkunskap, affärsplan, marknadsföring, att sälja sin idé mm).
- Förbättrade kommunikationer möjliggör boende på landsbygden.
- Utbildning till småföretagare via kommun eller företagareförening.
- Underlätta och förenkla att kunna anställa.
- Rätt till deltid (underlätta för deltidsföretagande).
- 7 dagars karens – ta bort karensdagar.
- Kvinnors företagande ser inte ut som mäns företagande.
- Underlätta för företagare att få avsättning i närområdet av sina varor och tjänster – t ex LOU.

Nya Landsbygdsprogrammet

- Flexibilitet inom programmet.
- Sätt genusmål.
- Tydliga mål – vad vill vi uppnå inom jämställdhet kontra företagande
- Projektcoacher erbjuds de projektsökande som har behov av stöd – ska finnas i hela landet (inte enbart i enstaka län).
- Anordna ansökningsgrupper (processgrupp) som månads- eller kvartalsvis får stöd i ansökningsförfarandet (då blir ansökan rätt ifylld, rätt formulerad). Handläggarna får då förståelse för ansökan och ansökningstiden förkortas.
- Förenkla och utbilda i hur man ansöker.
- Vinnet Sverige ska fördela medel som rör kvinnors företagande och till Resurscentrapengar (inte Tillväxtverket) få pengar riktade till kvinnor.
- Kvalitetssäkra Tillväxtverkets verksamhet med utvärdering och uppföljning vart pengarna går.

- Genderkunskap nödvändigt hos alla som bedömer projekt- och företagsstöd.
- Obligatoriskt med köns- och åldersuppdelad statistik.
- Innovationer, det nyskapande (innovationer bör förtydligas) ska bedömas av handläggare med kompetens om innovationer och regelverket måste förändras för att stödja det innovativa.
- Medfinansiering måste lösas då kvinnor förfogar över mindre pengar (mindre förmögenhet, lägre lön, mindre pension).
- Vikten av att koppla utbudet till faktiska behov – tydligare koppling till behov och strategiskt tänkande.
- Kvotering i styrgrupperna i programmet.
- 25 % kvinnors företagare och 25 % av stödet, en relativ andel ska utgå till kvinnor som äger och driver företag.
- Odla fram och bereda råvaror för textil produktion, t ex lin, ull och nässlor.
- Satsa på en nygammal bransch: Lin- och ullberedning – Textillandet Sverige (oljan räcker inte till)

Samverkan – stöd från strukturer (aktörer)

- Tillgång till stöd i ansökningsförfarandet till olika finansierare, måste upp till varje region att hantera.
- Internet- och mobila nät i hela landet.
- Utbildningsstöd till universitet som erbjuder utbildning i ”företagande på landsbygd”.
- Motsvarighet till Nystartcentrum för redan etablerade företagare, mer riktat som ett utvecklingscentrum.
- Talar alla instanser samma språk? Ställer man rätt frågor? Kan man fånga upp alla idéer?
- Minimera risker – öka stöd. Hur funkar det med entreprenörskap i kombination med föräldraledighet och familj?
- Gör något åt myndigheternas icke-samverkan: mål- och beslutskriterier stämmer inte överens (t ex livsmedel och läkemedelsverk och krav på ”läkemedel”). Vissa branscher slås ut. Vad sätter vi för lagar och vad innebär det för företagen?
- Ha ett genusperspektiv hos myndigheterna.

- Kommunalt stöd till vatten, väg och avlopp för landsbygdsföretag framför allt årsavgifter.
- Tillväxtverket och Jordbruksverket måste samarbeta på nationell nivå, samordning krävs.
- Efterfrågestyrd projektverksamhet.
- Utbyggnad av infrastrukturen med kollektivtrafiken. Transporter över arbetsmarknadsregioner.

Attityder och värderingar

- Mentorskap över könen, manligt och kvinnligt för förändring av attityder och värderingar.
- Stimulera svensk köttproduktion – köp svenskt. Närodlat.
- Koderna inom företagsvärlden känns väldigt manliga.
- En diskussion om lönsamhet behöver upp på bordet – vad är lönsamhet, egentligen?

- Synsätt/service: se möjligheter, moraliskt stöd (snarare än att hämma).
- Sluta kalla kvinnors företagande för kvinnliga företagare.
- Genderkunskap nödvändigt hos alla som bedömer projekt- och företagsstöd.
- Lönsamhetsbegreppet måste omvärderas och ingå i ett helhetsperspektiv.
- Betrakta turism mer som en näring.
- Hur ska man kunna behålla kvinnorna på landsbygden?
- Höja statusen hos turismnäringen. Man lägger över näringen till kommunernas näringslivskontor. Samarbete mellan alla aktörer. (finns många kvinnor inom branschen).

Förslagen ovan är en sammanfattning från grupp diskussionerna på Wanås och ett viktigt underlag till de sju förbättringsförslagen till det kommande Landsbygdsprogrammet.

MINNESANTECKNINGAR

Anteckningarna är avsedda att spegla diskussionen i plenum.

- Kanske har vi byggt upp regler som inte är relevanta. I texterna måste vi tydligt förklara vad vi menar och nog ringa in just landsbygdsprogrammet, det är ju det den här diskussionen handlar om.
- Dokumentation och förslag går ut på snabbremiss till deltagarna när det är sammanställt.
- Programmet och implementeringen är viktig.
- Gå igenom målen inom Landsbygdsprogrammet och se så att det finns ett genusperspektiv.
- Titta på incitamenten, statistik och fakta.
- Implementering är viktig liksom övervakning, uppföljning och utvärdering.
- Vi vill få med det mesta och ta det till nästa steg så att vi kan gå vidare.
- Ekonomiskt jämställd tillväxt diskuterade vi mycket igår. Kan vi förtydliga det?
- Vad är ekonomisk tillväxt på lika villkor?
- Det finns synpunkter som kan föras vidare till andra politikområden.
- I Landsbygdsprogrammet finns vissa specifika områden och programmet blir väldigt konkret om vilka områden man vill stödja som t ex textilt material som lin- och ullberedning. Här handlar det om vårt sätt att framställa textilier. Det handlar också om att ta vara på och utveckla för ett hållbart och uthålligt företagande. Därmed blir just det området en viktig klimatpolitisk fråga också. Klimat och energi finns det pengar till när vi talar om lin- och ullberedning. Det finns möjlighet att få finansiering och göra en förstudie.
- Landsbygdsprogrammet skulle stödja en inhemsk produktion av olika växter, det skulle kunna vara nässlor t ex.
- Odlar fram och bereda råvaror för textil produktion.
- Hur allokera man medel för att följa upp det här och i policyförslagen?
- Det är viktigt med partnerskap för samarbete mellan olika aktörer.
- Uppföljning och utvärdering: Var och hur finns vi med i beslutsfattandet?

Sju förbättringsförslag fick sammanfatta diskussionerna från alla de tankar, idéer, synpunkter och förslag som deltagarna förde under konferensen. Efter presentationen av de sju förslagen följde ytterligare diskussioner i plenum.

Diskussionerna redovisas nedan.

Det borde finnas en ansvarig myndighet för uppföljning. Viktigt, men vi kanske inte ska ha med det i landsbygdsprogrammet.

Stödja närproducerade varor och tjänster, kan vi formulera det så?

Vad är jämställd tillväxt? Hur definierar vi det?

Det handlar om att främja frågor som rör kvinnor på landsbygden. Vi har försökt samla det under jämställd tillväxt. Det handlar om rätt till deltid, karensdagar, infrastruktur mm.

Ordet företag och företagande saknas i texten och borde göras mer synligt.

När det gäller statistik så borde uppdelning i deltidsarbetande finnas med också.

Var hör de här punkterna hemma, när det gäller nationell, regional, lokal och EU-nivå hemma. Det är skillnad på regionerna. Det borde finnas med att beslut och prioriteringar sker regionalt och efter det lokala/regionalas förutsättningar och behov. Det ska finnas handlingsutrymme på regional nivå och en regional anpassning.

Genomförandestrategin är regional där flera partner ingår och det handlar om att vara aktiv i de här frågorna.

Det finns en prioriteringsgrupp i partnerskapet.

Det handlar om att lyfta ett genusperspektiv i regionerna, och det kanske inte är så jämställt i alla regioner.

Många av förslagen som tas upp handlar om den nationella och regionala nivån. En viktig sak är att man bör fokusera på målet, var man står idag och var man vill komma.

Närproducerat vad menar man med det? Finns det ett annat ord, det handlar ju om att nå ut till en större marknad. Närproducerat är en definitionsfråga.

Som boende i Kalmar kan jag inte köpa svenskt lammkött trots att det på hela Öland går fullt av får. Ett miljöperspektiv bör in tillsammans med hur man genomför djurtransporter.

Tjänster är en viktig fråga och bör fokuseras mer. Särskilt uppmärksamma utveckling och breddning av tjänstesektorn.

Efter konferensen fick deltagarna möjlighet att lämna fler kommentarer.

Nedan redovisas de synpunkter och förslag som lämnades efter konferensen.

- Utveckling utbildningssystem för småföretagare som möjliggör ”praktik” hos småföretagare för att få kunskap om småföretagarens villkor, ”Entreprenörskap i praktiken”.
- Vidareutveckla punkt två i de sju förslagen, ”Behandla, bemöta och besluta utifrån ett jämställt tillväxtperspektiv”. Det bör framgå att det är länsstyrelsens handläggare.
- En obligatorisk utbildning i genusperspektiv för alla handläggare bör införas.

- Se över hur media arbetar med ett genusperspektiv.
- Regelförenkling ska gälla alla, på landsbygden och i tätort.
- Ändra regelverket för starta eget bidrag så att det gäller även 50+.
- Investeringsstöd borde kunna sökas även efter det att företaget etablerats (inte enbart initialt som idag).
- Länsstyrelsen borde arbeta med kontinuerligt stöd och uppsökande verksamhet

Dokumentationen har speglat diskussionerna och redovisat förslag, idéer och synpunkter för att bättra tillvara kvinnors och mäns villkor i det nya landsbygdsprogrammet. Arbetet med ett mer jämställt landsbygdsprogram 2014 fortsätter.

På följande sidor finner du referat från konferensen. Programmet var späckat med föreläsningar och goda exempel som bidrog till inspiration och diskussion under Wanåsdagarna.

Landsbygd på lika villkor!

Ett mer jämställt landsbygdsprogram 2014

Plats: Wanås i Knislinge i nordöstra Skåne www.wanas.se samt Pappersbruket i Östanå www.pappersbruket.se

Tid: från **3 oktober** kl 11.45 till **4 oktober** kl 15.00

Arrangör: Winnet Sverige i samverkan med Det nationella landsbygdsnätverket, Jordbruksverket, Tillväxtverket, Östra Göinge kommun, Queenia LRC Östra Göinge, Region Skåne och RRC i Skåne.

Program – Moderator: Lotta Gröning

Dag 1

från 11.45 Lunchbuffé på Wanås

13.00 Välkommen, Patric Åberg, kommunalråd, Ö Göinge

Landsbygdsutveckling på lika villkor, Britt-Marie Torstensson, ordförande, Winnet Sverige

13.30 *Vem är chef egentligen? Om landsbygd och mångfald*, Annett Kjellberg, Landsbygdsutvecklingsenheten, Jordbruksverket

14.00 *Kvinnor och män i landsbygdsprogrammet i Skåne*, Malin Wildt-Persson, landsbygdsdirektör, Länsstyrelsen i Skåne

14.30 Kaffe

15.00 *Erfarenheter, goda exempel och inspiration*

Kvinnors entreprenörskap på landsbygden, Siv Lindén, Inger Karlsson, nationellt projekt, Hela Sverige ska leva

Svart på vitt – erfarenheter från Makten över maten – Jämställdhet utvecklar Skånes livsmedelsnäring, Kicki Stridh, Mia Swärdh, projekt Skånes Livsmedelsakademi

16.00 Hur gör vi för att både kvinnor och män på landsbygden ska kunna bidra och påverka landsbygdens utveckling – goda idéer till kommande landsbygdsprogram.

Gruppdiskussioner – minst ett förslag per grupp blir middagsbiljett!

16.45 Inlämning av förslag och kort diskussion.

Avrundning av dagen och information om kväll och Dag 2.

17.15 Bussar avgår till Pappersbruket i Östanå

17.30 Företagsutställning vid Pappersbruket, företagare från projektet Affärsutveckling genom samverkan och Queenia LRC – spännande, inspirerande och imponerande!

19.30 Middag med mat från lokala producenter och med internationell avslutning med Sousou och Maher Cissoko.

Region Skåne och Pontus Lindberg, regionråd och ordförande i Regionala Tillväxtnämnden är värd för middagen och hälsar välkommen.

Vi får också veta mer om Queenia och Affärsutveckling genom samverkan.

Dag 2

8.15 Buss avgår till Wanås

8.45 Reflektion och resultat från gårdagens arbete.

Vi kommenterar och lägger till samt diskuterar medskicket till landsbygdsministern.

10.00 *Verktyg för ett jämställt arbete, erfarenheter från Landsbygdsnätverkets jämställdhetsgrupp*, Jessica Hagård, Nationella Landsbygdsnätverket

10.30 Kaffe

11.00 *Jämställdhet som drivkraft för regional tillväxt och landsbygdsutveckling*, Lars Wikström, Tillväxtverket

Sammanhållningspolitiken efter 2013, Fredrik Tiger, handläggare DG – Regionalpolitik

Ett europeiskt perspektiv på landsbygdsutveckling, Ebba Barany, handläggare för det svenska LBP, Europeiska Kommissionen – DG Jordbruk och landsbygdsutveckling

12.00 Summering av medskicket till landsbygdsministern.

12.30 Lunch

13.30 Landsbygdsminister Eskil Erlandsson

14.15 Avslutning och kaffe

14.30 Visning av Wanås, visningen pågår ca 1½ timme

15.00 Bussar avgår till Hässleholms järnvägsstation och Kristianstad flygplats

16.30 Buss avgår till Hässleholms järnvägsstation

WINNET
SVERIGE

Jordbruks
verket

**TILLVÄXT
VERKET**

Queenia
LRC Östra Göinge

AKTÖRERNA SAMLAS KRING EN LANDSBYGD PÅ LIKA VILLKOR

På följande sidor presenteras referat från de föreläsningar och goda exempel som utgjorde inspiration och input till diskussionerna under konferensdagarna.

OM WANÅS

Wanås är en mötesplats för konst, natur och historia. På Wanås visas internationell samtidskonst. Inriktningen är installationer i Wanås skulpturpark. Förutom skulpturpark och konsthall består Wanås av ett medeltida slott och ekologiskt jordbruk. Wanås konsthall har dragit samtida internationella konstnärer till Knislinge. I år har konstprojekt genomförts av bl.a. Yoko Ono. Läs mer på <http://www.wanas.se/>

VD för Wanås Gods AB C-G Wachtmeister, hälsade alla varmt välkomna och berättade kort om familjeföretaget som idag har 15 anställda och arbetar med de gröna näringarna med mjölk, kor och ost. Temat landsbygd på lika villkor stämmer överens med hur vårt företag utvecklats. Vårt varumärke bygger på historia och ekologisk odling och samtida konst med nu levande konstnärer. En annan viktig del för företaget är kontakten med övriga näringar i bygden.

GRÄNSLANDET ÖSTRA GÖINGE

Kommunrådet Patric Åberg, Ö Göinge inledde med att varmt beskriva Östra Göinge som gränslandet mellan Kristianstadslätten och skogen. Här finns öppna ängar och fält och skog. Sen har vi diabasen som ligger och vilar under oss med dess unika egenskaper, naturen, stenen och hjärtat gör att Ö Göinge blir det gröna hjärtat. Vi göingar, fortsatte Patric brukar kännetecknas som lite kluriga och uppfinningsrika och målmedvetna. Att vi finns på plats just här de här dagarna beror på nätverket Queenia. Det är viktigt att lyfta fram företagssamma kvinnor. De utgör en viktig del i Ö Göinges näringslivsutveckling. Det finns många som vill ta steget och vi behöver fler som går från ord till handling. Det är viktigt med ett bra företagsklimat där företagen kan växa och utvecklas. Utan företag, inga jobb och utan jobb ingen välfärd. Det är viktigt att

kunna jobba med de här frågorna och det är extra viktigt för landsbygden så att vi kan hitta utvecklingsmöjligheter för vår överlevnad.

Vi måste samverka och söka nya gemensamma vägar för att behålla vår landsbygd. En viktig fråga just nu är hur vi kan ta tillvara alla livsmedelsprodukter. Hur vi som kommun kan stötta och skapa bättre förutsättningar för alla. Det blir allt viktigare med livsmedel hur de framställs och tas tillvara. Därför är den fråga som jag vill lyfta och skicka vidare:

hur ska vi kunna ta tillvara lokalt producerade råvaror på bästa sätt?

Har vi samma målbild så kan vi lyckas med att hålla landsbygden öppen. Vi vill vara det magiska gränslandet mellan slätt och skog.

WINNET SVERIGE OCH LANDSBYGDSUTVECKLING PÅ LIKA VILLKOR

Britt-Marie Torstensson är ordförande i Winnet Sverige, som är en ideell förening verksam sedan 1999. Uppgiften är att samordna och stödja lokala och regionala resurscentra och nätverk för kvinnor så att kvinnors kompetens tas tillvara och att mäns och kvinnors insatser i samhället värderas lika. Winnet Sverige har tillsammans med lokala, regionala och nationella aktörer samlats kring hur ett jämställt landsbygdsprogram kan göras möjligt.

Det lokala får en allt större betydelse

Britt-Marie visade i sin presentation hur påverkansarbete genom quadruple helix verkar från både gräsrotterna och med ett top down perspektiv för ett EU med en ökad konkurrenskraft. Quadruple helix innefattar samarbete och partnerskap mellan privat näringsliv, offentlig sektor, akademi och frivillig- eller samhällssektorn. Den lokala nivån kommer att ha stor betydelse. Vikten av samarbete kommer att bli allt tydligare. På landsbygden har man redan förstått att man måste jobba

Många goda exempel visar vägen

I vårt arbete med resurscentra för kvinnor, fortsatte Britt-Marie handlar det också om att visa på kvinnors resurser. De insatsområden som Winnet Sverige arbetar med är samma områden som i den Nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning nämligen; entreprenörskap och innovativa miljöer, kompetensförsörjning och ett ökat arbetskraftsutbud, tillgänglighet, strategiskt gränsöverskridande samarbete och landsbygdsutveckling. Winnet Sverige har också varit ansvarig för jämställdhetsgruppen inom Landsbygdsnätverket och det finns många goda exempel härifrån som vi kommer att jobba vidare med, sa Britt-Marie.

Kvinnorna i fokus

Winnet Sveriges mål med landsbygdsutvecklingen är en höjd livskvalitet och ökat stöd till kvinnor. Idag är inte statistik och fakta tillräckliga för att kunna kartlägga och se utvecklingsmöjligheter. Vi har många bra projekt att visa på. Ett gott exempel på lokala resurscentra är Queenia Östra Göinge som 2010 fick Ullbaggen för bästa jämställdhetsprojekt genom sitt arbete med att stötta utveckling av etablerade och nystartade verksamheter.

Vi vill stärka kvinnors förutsättningar på landsbygden. Vi ska påverka i policy och genomförande så att program och insatser genomsyras av ett genusperspektiv.

tillsammans. Med stöd kan fler kvinnor på landsbygden mobiliseras till entreprenörskap och företagande och fler utlandsfödda kvinnor får del av landsbygdsprogrammets möjligheter.

Winnet Sverige deltar i och arrangerar seminarier och möten på nationellt och regionalt plan och bevakar omvärlden. Du kan läsa mer om Winnet på <http://www.winnnet.se/> <http://www.winnneturope.org/> <http://www.winnnet8.eu/>

Satsa på implementering – alla vinner i arbetet

En av de viktigaste åtgärderna är implementeringsarbetet. Det är här det brister mest, säger Britt-Marie.

Winnet har tagit fram material och metoder att jobba med praktiskt jämställdhetsarbete som finns tillgängligt men när det väl kommer till genomförandet brister det. Politiken måste bli ännu mer tydlig för dem som är satta att implementera och genomföra arbetet. Det finns ett passivt motstånd. Alla har något att vinna på lika villkor.

En landsbygd utan lika villkor funkar inte! avslutar Britt-Marie.

VEM ÄR CHEF EGENTLIGEN? OM LANDSBYGD OCH MÅNGFALD

Annett Kjellberg arbetar på Landsbygdsutvecklingsenheten på Jordbruksverket. På enheten hanterar vi delar av landsbygdsprogrammet, berättar Annett. Vi har hand om satsningar för landsbygdsutveckling, företagsstöd och projektstöd, Leaderprogrammet samt Matlandet Sverige. Det är mycket pengar vi hanterar, på lokalt, regionalt och nationell nivå. Satsningar på olika nivåer där det nationella kan förstärka det regionala och det lokala och vice versa.

Jämställdhet handlar om att kunna påverka. Jag är inte expert på jämställdhet, fortsätter Annett men jämställdhet är viktigt ur ett landsbygdsutvecklingsperspektiv. Värderingar, könsroller och tradition påverkar vårt arbete och hur vi genomför satsningar. Det finns en stor potential i mat, klimat och energi. Idag måste vi ta tillvara allas resurser. I det nuvarande programmet mäter vi en hel del indikatorer för att kunna rapportera till kommissionen enligt de mål som finns fastställda. Vi har ca 1000 budgetar i vårt program. Vi har horisontella mål, där jämställdhet är ett sådant. Det innebär att vi ska ha det framför ögonen hela tiden. Som mål har vi att andelen kvinnor ska öka, men inte med hur många. För att kunna klara det behövs mycket kunskap och kanske erfarenheter att kunna jobba med detta. Därför är det en utmaning för oss.

Andelen kvinnor minskar

Rapporten Vem är chef här egentligen, Rapport 2011:8 visar på företagandet inom landsbygdsprogrammet.

Rapporten har tittat på vem som är operativ företagsledare, man eller kvinna.

Med den här takten så kommer vi att ha ett jämställt företagande år 2144, säger Annett. Andelen kvinnor inom

Landsbygdsprogrammet minskar. Det är färre företag som har beviljats stöd över tiden. 15 % kvinnor fick stöd 2010. Det finns särskilda åtgärder som riktar sig till kvinnor. När man undersöker lite djupare så är det den som registrerar, oftast mannen, som står som bidragstagare. Låg andel beviljade (företagsstöd) för kvinnor och avslagsprocenten är ca 20 %. Andel avslag är högre bland kvinnor än bland män men variationen är stor regionalt. Sammantaget så skapar statistiken ytterligare frågor. Varför går andelen kvinnor ner? Varför fler avslag? Varför en variation mellan regioner? Vi måste bli tydligare och i kommande program behövs tydligare mål.

Flera insatser för ökad jämställdhet

På Jordbruksverket jobbar vi på olika sätt med jämställdhetssatsningar. Vi lyfter fram förebilder i kvinnor som driver framgångsrika företag. Vi arbetar med att undanröja strukturella hinder inom Landsbygdsprogrammet.

Text arbetar vi med branscher där många kvinnor finns (t.ex. grön omsorg). Vi genomför utbildningsinsatser för handläggarna. Det finns mer att göra, avslutar Annett. Kvotering i styrgrupper kan vara en metod. Det är offentliga medel vi jobbar med. Det blir en utmaning att få kvinnor att stanna på landsbygden.

På Jordbruksverkets hemsida finns en projektdatabas med över 10000 projekt där du kan hitta inspiration och idéer. Via Jordbruksverkets hemsida kan du länka till en Facebooksida där du kan lämna förslag inför det kommande Landsbygdsprogram. Förslag kan lämnas fram till den 1:a december. <http://www.jordbruksverket.se/>

KVINNOR OCH MÄN I LANDSBYGDSPROGRAMMET I SKÅNE

Malin Wildt-Persson är landsbygdsdirektör vid Länsstyrelsen i Skåne. Länsstyrelsen har i uppdrag av regeringen och via Landsbygdsprogrammet att utveckla landsbygden. Bl. a ska vi stötta utveckling av företag, skapa en rik och attraktiv landsbygd och bevara en biologisk mångfald. Vi är involverade från många olika håll.

Vi har medel och arbetar utifrån flera områden eller axlar

1. Förbättra konkurrenskraften genom modernisering, innovativt samarbete, bättre infrastruktur, stöd att starta nytt samt kompetensutveckling, 538 miljoner
2. Förbättra miljön och landskapet, 350 + 177 miljoner (kompensation för sämre förutsättningar, miljövänligare, utvald miljö)
3. Diversifiering och förbättrad livskvalitet på landsbygden 310, miljoner (affärsutveckling, turism, service, byutveckling, mikroföretag)
4. Leader, 250 miljoner, innefattar samverkande åtgärder för att stärka landsbygdens ekonomi

Vad säger statistiken?

Fler kvinnor söker medel inom axel 3. Men sammanlagt är det färre kvinnor som söker inom samtliga stöd. Varför ser det ut så? frågar sig Malin. Det finns en större andel kvinnor inom turism, mikroföretag och serviceområdet. En större andel kvinnor söker för mindre belopp dock inte inom mikroföretag och turism.

Fler män söker startstöd och här hittar vi män under 30 år. Söker moderniseringsstöd gör män över 50 år.

Fler unga kvinnor finner vi inom diversifiering och mikroföretag. Här är det mycket inom hästbranschen. Äldre kvinnor söker medel inom turism för att t ex bygga om för boende till bed & breakfast verksamhet. Kvinnor satsar mer på kompetensutveckling inom axel 3.

Vad säger kollegorna på Länsstyrelsen?

Malin berättar att hon inför konferensen på Wanås frågade runt bland sina kollegor hur det ser ut idag.

Här är några svar och frågor hon tog med sig.

- Kvinnor söker ”mjukare” stöd.
- Har kvinnor sämre självförtroende?
- Är män bättre än kvinnor på att sälja in idéer?
- Fler kvinnor (än män) har en sämre ekonomisk botten att stå på

- Företagandet på landsbygden har fortfarande en ”lite gul-ligt Astrid Lindgren-företagande” över sig
- Kvinnor är bättre på att nätverka.

Länsstyrelsen har möjligheter att påverka. Det handlar om hur vi sänder ut budskap och hur det tas emot.

Hur ser framtiden ut?

Viktigast i framtiden är företagsfokus. Det kommer nya generationer sökande. Vi har satsningen Matlandet Sverige. Trender som gynnar – vem? Hälsa och rekreation är växande branscher liksom maten i det offentliga. Och, vi kommer att få ett nytt Landsbygdsprogram.

Landsbygden är het

Stor regional frihet med helhetssyn är viktigt och att regelverken har en stor flexibel verktygslåda.

Det måste till attraktiva och energigivande mål och administrativa förenklingar.

Viktigast med att få en levande landsbygd är att någon måste tycka att det är intressant – landsbygden är het, avslutar Malin.

ERFARENHETER, GODA EXEMPEL OCH INSPIRATION

Himlarand – ett lyft för företagssamma kvinnor

Inger Karlsson, berättade från det nationella projektet Hela Sverige ska leva om en satsning för kvinnor på landsbygden, Himlarand. Hela Sverige ska leva är en medlemsorganisation för byalag och lokala föreningar. Projektet Himlarand riktar sig till kvinnor på landsbygden och syftet är att utveckla deras företag. Projektet är igång sen 2008 och avslutas i september 2011. Den teoretiska delen i projektet kommer att få en fortsättning med guidade turer och berättarvandringar. Bakgrund är kvinnor och kvinnoliv i ett historiskt perspektiv och som kulturarv. Föreläsningar har skett via internet. Delkurs 1 handlade om att ge en överblick på bl. a genusteori, entreprenörskap, kvinnors företagande, empowerment för att nämna några teman. Delkurs 2 startade med marknadsföring. Kursen innehöll också omvärldsanalys och storytelling. Resultatet blev att två kurser om 7,5 högskolepoäng genomfördes. Det blev ingen permanent kurs på högskolan men det finns nu en färdig kursplan för en utbildning på högskolan. Idag finns idéer på fortsatt samarbete.

Ett delprojekt i Himlarand heter Kvinnornas skrivbyrå. Syftet var att dokumentera en tidigare osynlig historia. Fungera folkbildande (kvinnohistoria, lokal historia och

skrivande). Främja kreativitet, stärka identiteten och leda till lokal mobilisering. Fyra pilotlän deltog. Dalarna med 100 deltagande kvinnor. Halland med studiecirkel med skrivande, en antologi finns. Museet i Varberg har visat stort intresse och berättelserna finns arkiverade i Varberg. I Västerbotten och Norrbotten blev det inte riktigt som man räknat med. I Västerbotten var kvinnorna ovilliga att skriva ner sina berättelser och ville inte offentlig berätta om det otrevliga som hänt på fabriken. I Norrbotten ville man först men det var alltid något som kom emellan, äljkakt eller bärplock eller julen, berättar Inger.

Kvinnors företagande på landsbygden – analys av en undersökning

Siv Lindén har arbetat med ett annat projekt under Hela Sverige ska leva-hatten. En del i projektet innebar en kartläggning för att synliggöra entreprenörskap på landsbygden. Meningen var att kunna påverka Jordbruksverket så att kvinnor som oftast var delägare kunde bli synliggjorda. Vi ville påverka SCB och tagit kontakt med alla vi kunde komma på, berättar Siv. Det är enbart huvudsysslan som räknas i Sverige. Inte bisysslor där kvinnor oftast är verksamma. Vi har samlat alla projekt och gjort en enkätundersökning för att se vilka hinder men också möjligheter som finns i projekten. Även om man inte lyckas helt och hållet i projektet så kan man dela med sig och inspirera och berätta vad man lyckats med. I Jordbruksverkets

projektdatabas finns alla projekt samlade. Varför uppfinna hjulet igen? Vi tror att vad som gjorts i ett län kan göras på ett annat sätt i ett annat län. Att lista alla projekt och ta kontakt med projektledaren. I beskrivningarna finns både positiva och negativa resultat. Projekten visar på att det är bättre med långa projektperioder. Hur hittar man rätt i projektdjungeln? Svårigheter med finansiering och likviditetsproblem. Vilka drivkrafter som funnits i projekten.

Läs mer på <http://www.helasverige.se/kansli/projekt/kvinnors-entreprenoerskap/projektdatabas/>

Svart på vitt – erfarenheter från Makten över maten

Män, kvinnor och mat. En granskning av livsmedelsnäringen ur ett genusperspektiv.

Projektet Makten över maten inom Skånes Livsmedelsakademi är ett projekt som pågått under 2009-2011 och tittat på möjligheter som uppkommer när man belyser livsmedelskedjan från olika perspektiv.

Innovation startar ofta i att någon iakttar det som man redan vet från ett nytt perspektiv. Den här frågan innehåller en sådan nyckel: Vem har makten över maten? Vi har tagit reda på vad vi faktiskt redan vet om kvinnor, män och mat, berättar Kicki Stridh som tillsammans med forskare har sammanställt dessa fakta för att få syn på nya utvecklingsmöjligheter.

Var finns kvinnorna i livsmedelskedjan?

Kartläggning från produktion via förädling och handel till konsumtion, över till forskning och regional utvecklingspolitik samt till livsmedelsnäringens historia och framtid

Det material vi redovisar här har vi hämtat ur öppna källor. Det unika är att vi har samlat fakta från hela livsmedelsnäringens kedja och gjort helt nya sammanställningar. Därmed träder mönster fram som kan inspirera till förnyelse av Skånes emblembransch: den goda maten.

Metod: 4R

Den metod vi använt oss av är 4R.

R1 Representation – en kartläggning av hur kvinnor och män representeras inom en organisations delar och på olika nivåer.

R2 Resurser – hur fördelas de mellan kvinnor och män?

R3 Realia – varför representation och resurser fördelar sig som de gör. Hur ser normer och villkor ut för kvinnor och män i organisationen?

R4 Resultat/realiserande – vad ska åstadkommas genom att formulera nya mål och åtgärder?

Studier på "tvären"

Vårt arbete har resulterat i en rad studier och rapporter på "tvären". Vi har tagit fram en analysmodell för att finna rum och arenor där kvinnor och män kan delta - genus som potential och möjliggörare av innovation. Vi har gjort en del kvalitativa studier t ex:

Offentlig mat – en tidsgeografisk studie på ett äldreboende med måltiden i fokus. Vilka ramar styr verksamheten? Hur ser handlingsutrymmet ut?

Kvinna i livsmedelskarriären. Djupintervjuer med kvinnor som gjort karriär inom näringsliv och akademi.

Vi har arbetat med livsmedelsklustret för att hitta nya former som främjar innovation som kanske inte alltid är saker som man kan tappa på tårna. Det kan lika gärna vara utveckling av nya tjänster och miljö. Genom att befrukta olika områden kommer nya utvecklingsmöjligheter fram. Det handlar om att hitta nya perspektiv och kanske nya metoder och arbetssätt att fånga de perspektiven, avslutade Kicki Stridh.

Rapporter och material om Makten över maten hittar du på Livsmedelsakademin hemsida:

<http://www.livsmedelsakademin.se/>

Företagsutställning på Pappersbruket

Queenia arrangerade under kvällen en företagsutställning vid Pappersbruket i Östanå. Företagarna som deltog är medlemmar i Queenia eller ingår i projektet Affärsutveckling genom samverkan.

Queenia LRC har över 130 medlemmar i nätverket. Queenia bidrar i sitt arbete med att utveckla näringslivet i Östra Göinge kommun. Det sker genom att stödja kvinnor att utveckla sina företag eller skapa nya.

Efter mingel bland utställarna bjöd Regional Skåne till middag och underhållning med Sousou och Maher Cissoko, ett spännande musikaliskt möte mellan Senegal och Sverige.

LANDSBYGDSNÄTVERKET: VERKTYG FÖR ETT JÄMSTÄLLT ARBETE

Jessica Hagård från det svenska Landsbygdsnätverket berättade om erfarenheterna från jämställdhetsgruppen.

Landsbygdsnätverket

Landsbygdsnätverket startade 2007 och har som mål att samla nationella aktörer, idag 110 medlemsorganisationer

som ska jobba för att genomföra landsbygdsprogrammet på ett bättre och effektivare sätt. I nätverket ingår också Leadergrupperna. Landsbygdsnätverket anordnar mötesplatser på lokal, regional, nationell och internationell nivå för erfarenhetsutbyte och kunskaper om metodutveckling.

Göra jämt – handledning för att jämt göra jämt

Ett exempel på metodutveckling är det handledningsmaterial Göra jämt som Länsstyrelsen i Jönköping använt i sitt arbete med landsbygdsprogrammet. Jessica började med att visa en film från länsstyrelsen i Jönköping som arbetat med filmen och materialet ”Göra Jämt” om hur man kan arbeta med att nå både kvinnor och män när man t ex handlägger ärenden hos Länsstyrelsen. Arbetet och diskussionerna har lett till stor skillnad för hur Länsstyrelsen arbetat med bl. a företagsstödet. Länsstyrelsen i Jönköping har också tagit fram guider och material för hur man kan jobba med ett mer jämställt arbetssätt.

Fler inspirationsfilmer finns på Landsbygdsnätverket hemsida. <http://www.landsbygdsnätverket.se/>

Varför får fler män än kvinnor stöd i landsbygdsprogrammet?

I genomförandet av landsbygdsprogrammet så utgör det nationella målet om ökad jämställdhet jämte de övergripande målen en viktig del. Jessica har tittat på hur stödet från landsbygdsprogrammet fördelas mellan män och kvinnor. T ex så får fler kvinnor (än män) som söker stöd avslag. Varför? I Jordbruksverkets statistik kan vi mäta företagsstöd. Av varje 100-lapp i stöd går 13 kr till kvinnor. Det är svårt att få fram statistik eftersom företaget oftast står på mannen.

Arbetsgrupp för jämställdhet inom nätverket

Vi har arbetsgrupper som jobbat med frågorna kring ett mer jämställt landsbygdsprogram. Vi har ett nära samarbete med ett vetenskapligt råd och arbetar mot det europeiska nätverket. Vi samverkar med alla aktörer som jobbar för en utveckling av landsbygden.

Ökad kunskap för förändring

Vi kom fram till att det är viktigt att ge ökade kunskaper om jämställdhet och genus till handläggarna.

Därför tog vi fram ett självstudiematerial, en film baserad på problemformulerat lärande som tillsammans med en handledning kan lyfta frågorna hos handläggarna. Filmen och materialet lanserades brett i olika sammanhang. Skogsstyrelsen har, tillsammans med fyra länsstyrelser i Norrbotten, Västernorrland, Jönköping och Halland, arbetat med materialet.

Hinder finns men hur övervinner vi dem?

En rapport som studerat hinder i jämställdhetsarbetet kommer inom kort ut. Resultaten så långt visar:

Vilka hinder finns i arbetet hos handläggarna i landsbygdsprogrammet?

1. Upplever andra mål viktigare p.g.a. knapphändig uppföljning/resursbrist. Kräver eldsjälarna som får gehör. ”vi förutsätter att alla pratar om det här dagligdags” men det sker inte.
2. Frågan upplevs som svår. Vill inte leda möten om jämställdhet för man tycker inte att man har tillräcklig kompetens. Vad menar man med jämställdhet i det här fallet? Vad är en bra jämställdhetsåtgärning? Hur ska vi tänka? Kan det vara ett enskilt företag?
3. Nånannanismen. Man bollar huvudansvaret till någon annan.
4. Upplever sig redan arbeta jämställt. ”vi har redan ett jämställt synsätt och arbetar utifrån det”
Man är inte medveten om att man jobbar ojämnt.

När man analyserar problemen framkommer att det behövs tydligare mål i alla led.

I arbetet behöver vi också definiera vad vi menar med jämställdhet? Vart ska vi? Hur viktigt är det?

Och varför är det viktigt? Det är viktigt att kunna ge argument och veta vad det betyder för den regionala utvecklingen.

Vi behöver korrekt statistik. Tydligt ansvar för kontroll, support och uppföljning, avslutar Jessica.

JÄMSTÄLLDHET SOM DRIVKRAFT FÖR REGIONAL TILLVÄXT OCH LANDSBYGDSUTVECKLING

Lars Wikström, Tillväxtverket. Punkten utgick p.g.a. sjukdom.

SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN EFTER 2013

Fredrik Tiger, handläggare DG – Regionalpolitik. Den enhet Fredrik arbetar under är Unit H3 där Litauen, Danmark och Sverige ingår.

Den framtida sammanhållningspolitiken lägger upp en ny strategi för Europa med en vision om ett smart och hållbart Europa med tillväxt för alla.

De regionala skillnaderna visar en minskning under de senaste tio åren. Samtidigt finns det stora skillnader mellan de minst och mest utvecklade regionerna. Man bör också ta med i beräkningen vad den europeiska krisen bär med sig för framtiden.

Fem överordnade mål

- 75 % av Europas befolkning ska vara i **Sysselsättning**
- 3 % av BNP ska investeras i **FoU**
- **20/20/20 Klimat/energi**
- **Utbildningssatsning** – avhopp högst 10 %, högre utbildning minst 40 %
- **Social integrering** – lyfta 20 miljoner ur fattigdom

Bilden nedan visar de sju huvudinitiativen i regionalpolitiken framöver.

Sju huvudinitiativ

Smart Tillväxt	Hållbar Tillväxt	Tillväxt för alla
Innovation «Innovationsunionen»	AKlimat, energi och rörlighet «Resurseffektivt Europa»	Sysselsättning och kompetens «Agendan för ny kompetens för nya arbetstillfällen»
Utbildning «Unga på väg»	Konkurrenskraft «Industripolitik i globaliseringens tid»	Bekämpning av fattigdom «Europeiska plattformen mot fattigdom»
Digitala samhället «Digitala agendan»		

Just nu pågår förberedelserna för nästa period med Strukturfonderna. Den nya perioden startar 2014–2020.

Sammanhållningspolitiken efter 2013 – vad händer?

- Gemensamt strategiskt nätverk
- Kontrakt mellan regioner
- Fokusering på Europa 2020
- Flerfondsprogram
- Utökade socialfond

Strävan efter förenklingar i ramverk och program och finansiella verktyg. Fokus på resultat med uppföljning, utvärderings och spridning av resultaten. Ökad fokusering och fler resurser till mindre utvecklade regioner och medlemsstater. Europakartan nedan visar var på skalan utvecklingsregionerna finns. Röda regioner är minst utvecklade.

Mer information hittar du på:

- http://ec.europa.eu/regional_policy
- http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm
- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

ETT EUROPEISKT PERSPEKTIV PÅ LANDBYGDSUTVECKLING

Ebba Barany, handläggare för det svenska Landsbygdsprogrammet, Europeiska Kommissionen – DG Agri, DG för Jordbruk och landsbygdsutveckling. Den enhet F2, Östersjöenheten, som Ebba finns på arbetar främst mot Estland, Finland, Lettland och Sverige.

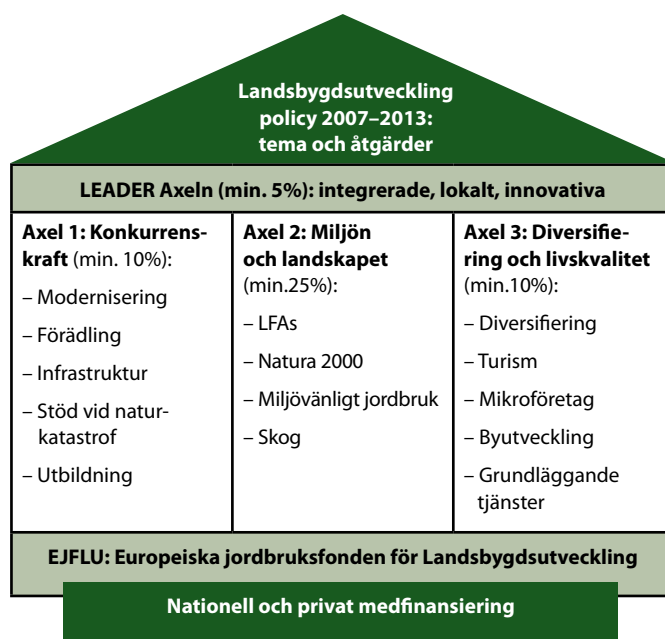
40 % av EU-budgeten går till jordbruk

40 % av EU:s budget är jordbruksbudget. Anledningen till det stora stödet till just jordbruket var att livsmedelsförsörjningen var viktig när EU föddes. Den nya politiken startar 2014-2020. Kommissionen föreslår och det behandlas av parlamentet och medlemsstaterna. När beslutet har tagits ska det implementeras i respektive land och sedan kommer det ut i regionerna. Sammanlagt finns 88 landsbygdsprogram i de 27 medlemsländerna. Till landsbygdsområden räknas över 90 % av områdena i EU. I områdena finns hälften av sysselsättningstillfällena.

Landsbygdsprogrammet innefattar tre axla: konkurrenskraft i jordbrukssektorn, miljön och landskapet, och diversifiering och livskvalitet (företagsamhet). Som ett horisontellt mål ligger Leaderprogrammet. Finansiering sker

genom DG Agri samt nationell och privat finansiering. Se bilden nedan från Ebbas presentation.

Ebba fortsatte att berätta om SEGIRA studien 2010. Där har man tittat på sysselsättning, tillväxt och innovation på landsbygden. Studien har fokuserat på hur kvinnor och unga representeras i program och åtgärder, representativt deltagande i LAG-grupper (män, kvinnor). Man har könsuppdelad statistik och indikatorer.

Åtgärder har identifierats som gett speciellt utrymme till kvinnor. SEGIRA studien innehåller trendanalys, regionala fallstudier, goda exempel och 80 bra förslag som kan stimulera tillväxt på landsbygden.

Mer information om Den Gemensamma Jordbrukspolitiken efter 2013 CAP (Common Agriculture Policy) http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm

SEGIRA studien om sysselsättning, tillväxt och innovation med goda exempel. Fyra svenska exempel finns med; Biogas Brålanda, Eldrimner, Fiber till byn och Grogrund (engelska).

http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/employment/index_en.htm

Politik för landsbygdsutveckling

http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_sv.htm

LANDSBYGDSMINISTERN – HUR MÅR LANDSBYGDEN IDAG?

Landsbygdsministern Eskil Erlandsson började med att ställa en retorisk fråga.

Det är ett bekymrat läge, tyckte Eskil som jobbar med jord, skog och djur och fiske. Det är ojämnt mellan män och kvinnor och det är ojämnt när gäller personer med en annan etnisk bakgrund. I Landsbygdsprogrammet finns jämställdhet som ett horisontellt mål.

Men alla är ju feminister idag? Eller? Det finns en slags kulturkonservatism i svensk landsbygd, fortsatte Eskil, lite av att det ska vara som det alltid har varit. Och det lider vi av eftersom vi då inte tar tillvara affärsutveckling och tillväxt.

En jämställd skogsnäring

En jämställdhetsstrategi inom skogsnäringen, detta typiskt mansdominerade arbete.

Varför är det då viktigt med ett jämställt skogsbruk och skogsnäring? Jo, drygt 50 % är kvinnor och där sitter drygt 50 % av köpkraften. Då är det ju rimligt att vi har en jämställdhet också i de led som är före konsumtionen. I många delar i Sverige så har vi brist på arbetskraft samtidigt som människor inte bosätter sig där och det beror på att det inte finns de traditionella kvinnojobben utan endast mansjobb. Det blir inget kul att leva i ett sådant samhälle.

Varför behöver landsbygden vara jämställd?

För mig är det självklart att män och kvinnor kan utveckla och forma sina verksamheter och sina liv.

Men vi har kanske ytterligare en bit att gå...

Med det gamla tänket så missar vi en massa idéer och vi nyttjar inte alla de möjligheter som finns. Världens bästa potential i t ex landsbygdsföretagande, kanske hittar vi det hos en kvinna med invandrarbakgrund och inte hos missiga gubbar. Vi måste ta tillvara alla idéer och nytänkande om vi vill utveckling och gå framåt. Och vi vill utveckla i stort och smått.

Kulfaktorn – en viktig faktor

Små samhällen utan kulfaktor får det svårt. Kulfaktorn kommer från 1998 års regionalpolitiska utredning, som visar att det är avgörande för var man bosätter sig är om man har haft kul där i de tidiga tonåren.

Ett stort problem är utflyttning och flykt av kompetens. Människor ska leva där det är gott att bo. Den absolut viktigaste åtgärden för att få kvinnor att stanna på landsbygden är att det är kul på landsbygden. Det handlar om det nära samhället, kommunen. En annan viktig sak är förstärkt bredband och fungerande kommunikationer.

För att vara konkret så jobbade vi med alla aktörer inom skogsnäringen för att se till att det blir mer jämställt. Alla vill det, industrin vill ha duktig och välutbildad arbetskraft. Butiker vill ha kunder. Undervisningen vill ha både tjejer och killar. Utbildning, arbetstid och ägande var de tre fokusområden som vi anslöt till. Hur når vi då dit? Vi har enats om att t ex på Lantbruksuniversitetets skogiga utbildning som startar 2012 ska finnas jämställdhet och integration som ledord för att få in mångfald i utbildningen.

Skogsstyrelsen driver ett projekt som heter Skogen i skolan. Där de jobbar med att hitta verktyg för att skapa kunskap om skogen för både tjejer och killar. Medlemmar i Skogsindustriägarna har skrivit under på att i deras styrelser ska jämställdhetsmål finnas med i policy- och styrdokument. Och det kommer att vara en ledstjärna på golvet hos dessa företag. De gör det här för de behöver duktiga medarbetare och då ska det inte spela roll vad det är för kön eller för etnisk bakgrund.

Riktade åtgärder till kvinnor

Vi har satsat en särskilt slant kring kvinnor och kvinnors företagande. Vi vill se fler kvinnor i bolagsstyrelser.

Kvotering är en livlig diskussion. Vi har haft vägen frivillighet här. Vi har ett stort antal kvinnliga ambassadörer, förebilder för andra kvinnor.

Idéer gro på landsbygden

Min upplevelse som kommunpolitiker, avslutade landsbruksministern är att i alla kommuner så finns det näringslivskontor och näringslivsprogram. De är ofta helt fokuserade på tätorter och exkluderar gröna näringar.

Det finns massor med idéer som kan växa på landsbygden. Det är lika viktigt att satsa på landsbygden och skogen som på tätorterna.

Britt-Marie Torstensson, ordf. i Winnet Sverige överlämnade till landsbygdsministern de sju punkter som fick symbolisera de förslag som framkom under Wanåsdagarna om hur en landsbygd på lika villkor kan bli verklig.

De sju förslagen fick sammanfatta konferensdeltagarnas tankar, idéer och synpunkter. Dessa kommer att utgöra underlaget i det fortsatta arbetet för ett mer jämställt landsbygdsprogram 2014.

MEDIEBEVAKNING OCH SPRIDNING

Konferensen Landsbygd på lika villkor gav en hel del press. Lokala medier skrev om Landsbygdskonferensen; Kristianstad-bladet, Allt om Göinge, nr. 18, Steget Före (Göinge Näringslivs tidning) och Radio Kristianstad.

Länkar till artiklar och nyhetsklipp hittar du via följande länkar:

Kristianstadbladet

<http://www.kristianstadsbladet.se/ostragoinge/knislinge/article1554940/kvinnorsforetagandefokus-pa-landsbygdskonferensens.html>

Radio Kristianstad (sändningen ligger dessvärre inte kvar på hemsidan)

<http://sverigesradio.se/sida/sandningsarkiv.aspx?programid=61&date=2011-10-04>

Steget Före (Göinge Näringslivs hemsida, eller klicka på tidningen Steget Före)

<http://www.goingenaringsliv.se/index.php/2-uncategorised/26-succe-forlandsbygdskonferensen>

Dokumentation, sammanfattning med förbättringspunkterna och powerpointpresentationerna från föreläsarna finns på Winnet Sveriges hemsida <http://www.winnnet.se>

Lotta Gröning var konferensens moderator.

Bilaga 1

Presentationer

Lotta Gröning

Lotta Gröning är journalist och författare och arbetar mycket med landsbygdsfrågor.

Winnat Sverige

Winnat Sverige (f.d. NRC, Svenska Riksförbundet Nationellt ResursCentrum för kvinnor) är en ideell förening som bildades i december 1999. Winnat Sveriges uppgift är att genom samordning och stöd till kvinnors regionala och lokala resurscentra och nätverk verka för att kvinnor tar sin del av samhällets resurser i anspråk, att kvinnors kompetens tas tillvara i samhället och att kvinnors och mäns insatser värderas lika. Medlemmar finns över hela landet bl a Queenia Lokalt ResursCentrum för kvinnor i Ö Göinge och Regionalt ResursCentrum för kvinnor, RRC i Skåne.

Queenia LRC Östra Göinge

Queenias syfte är att få med kvinnor som känner sig delaktiga, drivande och skapande i näringslivet med nya eller etablerade verksamheter. Queenia söker alltid efter engagerande personer som vill vara med och arbeta för jämställdhet, jämlikhet, integration och legitimitet. Samt att stadigt öka medlemsantalet. Queenia LRC har idag över 130 medlemmar i nätverket. Queenia bildades som ett kvinnligt nätverk 2007 i samverkan med Göinge Näringsliv, som är en ekonomisk förening för stöd till näringslivet i Östra Göinge kommun. Queenia ska bidra till tillväxt genom att utveckla etablerade och nystartade verksamheter.

Det nationella landsbygdsnätverket

Det svenska Landsbygdsnätverket startades våren 2007 och leds av en styrgrupp bestående av en ordförande och 12 ledamöter. Målet med Landsbygdsnätverket är att samla nationella aktörer för att kunna genomföra landsbygdsprogrammet på ett bättre och mer effektivt sätt. Landsbygdsnätverket är också kontaktpunkt för nätverk mellan Leadergrupperna. Jordbruksverket ansvarar för nätverkets kansli. Landsbygdsprogrammets övergripande mål är att stödja en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden i Sverige. Landsbygdsnätverket skapar genom sitt arbete möjligheter till mötesplatser där parter på lokal, regional, nationell och internationell nivå kan utbyta information och erfarenheter och kunskaper om metodutveckling.

Wanås

På Wanås möts konst, natur och historia. Här visas sedan 1987 internationell samtidskonst med inriktning på plats specifika installationer. Wanås finns i Östra Göinge i Skåne och består av ett medeltida slott, ett ekologiskt jordbruk, en konsthall och en skulpturpark med nära 50 verk. Årets konstnärer på Wanås är bl a Yoko Ono. Slottet är privatbostad för familjen Wachtmeister. Wanås Gods AB bedriver skogs- och jordbruk, jakt och viltvård samt fastighetsförvaltning och extern konsultverksamhet. Skogsmarken på godset har skötts enligt uthålliga principer i mer än 100 år, och sedan 1999 är skogarna miljöcertifierade i enlighet med FSC. Jordbruket och djurhållningen på Wanås Gods bedrivs ekologiskt och kontrolleras av KRAV. www.wanas.se

Pappersbruket i Östanå

Östanå Pappersbruk har anor tillbaka till 1700-talet, då den första papperskvarken var verksam. Genom hela Östanå Pappersbruks levnad var bruket och byn oskiljbara. Stora delar av byns arbetsföra befolkning arbetade på bruket och på 40- och 60-talet byggdes nya bostadsområden till folk som kom för att arbeta på bruket. Konkurrensen var hård och efter en lång kamp stängde Östanå Pappersbruk den 16:e oktober 1981. Förvandlingen av Pappersbruket påbörjades år 2006. Det behövdes en omfattande renovering av lokalerna innan portarna slogs upp sommaren 2009.

Här finns för boende Korsvirkeshuset, en nyrenoverad skönhet från 1861 som sägs vara Nordens största korsvirkeshus. Konferenser, fester och aktiviteter äger rum i Fabriken. www.pappersbruket.se

Sousou och Maher Cissoko

Sousou och Maher Cissoko komponerar eget material med inspiration från västafrikansk musik och andra moderna musikaliska influenser. Sousou är uppvuxen i Skåne, Maher kommer från södra Senegal. De bor numera tillsammans i Stockholm, har fått stöd av Kulturrådet och Konstnärsnämnden samt erhållit utmärkelser inom sin genre. Sousou Cissoko är en av ett fåtal kvinnliga kora-spelare i världen. Deras nya album "Stockholm-Dakar" kommer i september. I konserten medverkar även Sal Dibba. Till Ö Göinge kommer de närmast från en spelning i Köpenhamn. www.sousoumaher.se

Medverkande

Winnat Sverige www.winnat.se

Queenia LRC Östra Göinge www.queenias.se

Östra Göinge kommun www.ostragoinge.se

Jordbruksverket www.jordbruksverket.se

Det nationella landsbygdsnätverket www.landsbygdsnatverket.se

Tillväxtverket www.tillvaxtverket.se

Hela Sverige ska leva www.helasverige.se

Länsstyrelsen i Skåne län www.lansstyrelse.se/skane

Skånes Livsmedelsakademi
www.livsmedelsakademin.se/makten-over-maten

Region Skåne www.skane.se

RRC, Regionalt ResursCentrum för kvinnor i Skåne
www.skane.se/resurscentrum

DG Regionalpolitik
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sv.cfm

DG Jordbruk och landsbygdsutveckling
http://ec.europa.eu/agriculture/index_sv.htm

Jordbruksdepartementet www.regeringen.se

Bilaga 2

Deltagare – Landsbygd på lika villkor! 3–4 oktober 2011

Föreläsare

Annette Kjellberg, Jordbruksverket, Jönköping
annett.kjellberg@jordbruksverket.se

Britt-Marie S Torstensson, Winnet Sverige,
britt-marie.torstensson@winnetsverige.se

Ebba Barany, DG Jordbruk och landsbygdsutveckling,
Ebba.BARANY@ec.europa.eu

Eskil Erlandsson, Landsbygdsdepartementet,
<http://www.regeringen.se/sb/d/7465>

Fredrik Tiger, DG Regionalpolitik, Fredrik.TIGER@ec.europa.eu

Inger Karlsson, Hela Sverige ska leva, inger.karlsson@falkenberg.se

Jessica Hagård, Jordbruksverket, Jönköping,
jessica.hagard@jordbruksverket.se

Kicki Strid, Makten över maten, kicki@brohusetfou.se

Lars Wikström, Tillväxtverket, lars.wikstrom@tillvaxtverket.se

Lotta Gröning, Moderator, lotta.groning@expressen.se

Malin Wildt-Persson, Länsstyrelsen i Skåne,
malin.wildt-persson@lansstyrelsen.se

Mia Swardh, Makten över maten, swardh@interkomp.se

Patric Åberg, Kommun råd Östra Göinge,
patrik.aberg@ostragoinge.se

Pontus Lindberg, RTN, Region Skåne, pontus.lindberg@skane.se

Siv Lindén, Hela Sverige ska leva, siv.linden@tele2.se

Deltagare

Agneta Eriksson, Nätet-Reg resurscentrum f kv i Jönköpings län,
agneta.eriksson@qvinnor.com

Anders Bengtsson, A-Reklam/Östra Göinge,
anders.bengtsson@4f.se

Anette Blidberg, Simontorp Konsult AB,
anette@simontorpkonsult.se

Ann Ahlbin, Socialdemokraterna Östra Göinge,
ann.ahlbin@telia.com

Ann Jönsson, Naturhälsan, info@naturhalsan.se

Anna Björk, Företagsrådgivare Sparbanken 1826,
anna.bjork@sparbanken1826.se

Anna Hägelmark, Kommunikatör Östra Göinge,
anna.hagelmark@ostragoinge.se

Anne Halliday, Sparbanken Göinge,
anne.halliday@sparbankengoinge.se

Ann-Kristin Kvist, Affärsutveckling genom samverkan,
ak.kvist@telia.com

Benedicte Kristoffersson, BK Consulting, Lund,
benedicte@bkc-lund.se

Birgitta Andersson, Väststolsmuséet, mba-n@telia.com

Birgitta Lundström, Winnet Norrbotten, birgitta@prium.se

Bodil Nilsson, Regionalt ResursCentrum för kvinnor i Skåne,
bodil.c.nilsson@skane.se

Bodil Solheim Göthner, Cocoon, bodil@gunnarsgranar.se

Boel Brynell, Heingegården Mathantverk, boel@heingegarden.se

Britt-Marie Nelson, Sparbanken Göinge,
britt-marie.nelson@sparbankengoinge.se

Camilla Dahlström, Innevaxter/Queenia, camilla@innevaxter.se

Camilla Hillbom, W7 Dalarna, camilla.hillbom@alvdalen.se

Camilla Leo-Malmberg, Millas Motivation, milla.leo@telia.com

Camilla Palm, Turismansvarig Östra Göinge,
camilla.palm@ostragoinge.se

Caroline Murray Carlsson, Lustra Utveckling/Råbelövs Gods,
caroline@lustra.se

Catarina Espmark, Winnet Uppland,
catarina.espmark@regionuppsala.se

Cecilia Granquist, Cecilia Granquist AB, info@ceciliagranquist.se

Cecilia Westdahl, Bosagårdens Highland Cattle,
cecilia.westdahl@swipnet.se

CG Wachtmeister, Wanås Gods, cgw@wanas.se

Chatarina Nordström, Winnet Sverige,
chatarina.nordstrom@winnetsverige.se

Christer Bording, bordingdiabas hb, Glimåkra,
christer@bordingdiabas.se

Claes-Henrik Hansson, Flyinge Utveckling,
claeshenrik.barseback@gmail.com

Doris Piguillet, dorispiguillet@hotmail.com

Elisabeth Edberg-Karlsson, Länsstyrelsen Kalmar län,
elisabeth.edberg-karlsson@lansstyrelsen.se

Esbjörn Svensson, Centerpartiet

Eva Månsson, FemNet, Malmö, evamansson01@hotmail.com

Eva Nilsson, Winnet Kalmar län, eva.nilsson@winnet.se

Eva Stanleysson, Hälsoutvecklaren, eva@halsoutvecklare.se

Fredrik Lager, Kristianstads kommun, fredrik.lager@kristianstad.se

Gunilla Andersson, Länsstyrelsen Skåne,
gunilla.andersson@lansstyrelsen.se

Harri Perätalo, Kontorschef Sparbanken 1826,
harri.peratalo@sparbanken1826.se

Helen Törnblom, Simris Byalag, ht.naprapat@globalnet.net

Hjördis Clarberg, Länsbygderådet/Kommunbygderådet Sölvesborg, hjordis.clarberg@tele2.se

Håkan Lindholm, Hela Sverige ska leva, info@lbruppsala.se

Ida Järphag, Hela Sverige ska leva, Skaraborg,
idarjarp@telia.com

Ingela Berglund, Smak o Sinne, smakosinne@tele2.se

Ingela Frid, Studieförbundet Vuxenskolan, ingela.frid@gmail.com

Ingela Uvberg Nordell, Winnet Norrbotten, ia@prium.se

Inger Barnekow, Sinclairsholms Gård, Vinslöv,
inger@sinclairsholm.se

Ingrid Johansson, Centerpartiet

Ingrid Karlsson, Kristianstads kom, kommunpolitiker, ingrid.karlsson@kristianstad.se

Ingrid Persson, Nedanbäck's Gårdsprodukter, info@nedanback.se

Ingrid Wigh, FemNet, Malmö, universallifegame@home.se

Ingrid Thuresson, TankensTrädgård, Båstad, in.thuresson@telia.com

Jerker Kjellberg, Gröna Porten, gronaporten@gmail.com

Johan Jyrell, Kristianstads kommun, fredrik.lager@kristianstad.se

Johanna Grundström, Leader Skånes Ess, komp.skanesess@leaderskane.se

Jonas Rydberg, Kommunchef Östra Göinge, jonas.rydberg@ostragoinge.se

Kalle Innalla, Oppositionsråd Östra Göinge, kalle.inalla@ostragoinge.se

Katarina Kjellberg, Gröna Porten, gronaporten@gmail.com

Kerstin Hallenborg, Leader Skånes Ess, vl.skanesess@leaderskane.se

Kerstin Jonasson, Hela Sverige ska leva-Sörmland, kerstin.jonasson@horn.nykoping.nu

Kerstin Nordholm, Djurröds Konsultbyrå, kerstin.nordholm@djurrodskonsult.se

Kjell Nilsson, KG Media, info@kgmedia.se

Klara Lindström, SLU, klara.saflackagard@gmail.com

Kosti Markkanen, Mötesplats Landsbygd Kristianstads kommun, markkanen.kosti@telia.com

Lena Danielsson, BIIA ek för, ld.utbildning@telia.com

Lena Holst, Collage grafisk form, Everöd, holst@collage.se

Lena Husén, IRIS LRC, lena@lrc-lovisa.se

Lena Malm, PwC Sverige, lena.malm@se.pwc.com

Lena Nilsson, Hela Sverige ska leva, Skåne, lena.nilsson00@telia.com

Lena Segerholm, Centerpartiet

Lillemor Johansson, Queenia och Hello Africa AB, info@helloafrica.se

Lisbet Smolka Ringborg, Länsstyrelsen i Skåne län, lisbet.smolka-ringborg@lansstyrelsen.se

Lotta Jonsson, Kalmar Länsbygderråd, Hela Sverige ska leva, agebo@live.se

Louise Johansson, Norra Skåne, louise.johansson@nsk.se

Louise Kjellberg, Gröna Porten, gronaporten@gmail.com

Maj-Lis Renud, KG Media, info@kgmedia.se

Margareta Hjelmqvist, Affärsutveckling genom samverkan, margareta.hjelmqvist@kristianstad.se

Maria Hjalmarsson, TINIA, maria@tinia.se

Marie Ellnertz, Naturhälsan, info@naturhalsan.se

Marie-Louise Lindell, Kristianstadsbladet, marie-louise.lindell@kristianstadsbladet.se

Marika Wachtmeister, Wanås, marika@wanas.se

Martina Holmgren, Länsstyrelsen i Skåne län, martina.holmgren@lansstyrelsen.se

Matilda Gunnarsson, Student agronom/landsb.utv, magu0016@stud.slu.se

Mia Persson, Bromölla kommun, mia.persson@bromolla.se

Mikael Persson, MiP-Media/Redaktör, mp@mip.nu

Monica Gustavsson, Qvinnor på G/Winnet Kronoberg, monica.gustavsson@qvinnor.com

Monica Lundgren, KVINNOKRAFT, Åstorp, emm.ell@telia.com

Natasa Thulin, Kvinnokraft, Åstorp, natasa.thulin@hotmail.se

Nils-Henrik Johnson, Göinge Näringsliv, nils-henrik@goingenaringsliv.se

Paul Henrysson, Lantbruksansvarig Sparbanken 1826, paul.henrysson@sparbanken1826.se

Peter Paulsson, Norra Skåne

Pia Michélsen, Aurora, Lund och KvinNet, Sjöbo, pia.michelsen@pmcoach.se

Sara Sjöberg, PwC Sverige, sara.sjoberg@se.pwc.com

Sofia Nilsson, Centerpatiet Östra Göinge, sofia.nilsson@ostragoinge.se

Solveig Cappelen, Christina LRC, solveig@projektpartnersiskane.se

Susanne Kvant, Regionalt ResursCentrum för kvinnor i Skåne, susanne.kvant@skane.se

Suzanne Dahlin-Nilsson, Suzanne, info@suzannedn.se

Sven Jensén, Göinge Hembygdsförening, sven.jensen@goinge.net

Sylvia Persson, Queenia, sylvia@queenia.se

Tommy Sjöling, Länsstyrelsen Jämtlands län, tommy.sjoling@lansstyrelsen.se

Ulf Kyrling, Näringsliv Skåne, ulf.kyrling@skane.se

Ulla-Britt Holmberg, Qvinnor på G/Winnet Kronoberg, ulla-britt.holmberg@qvinnor.com

Uno Johansson, Kommunfullm.ordf Östra Göinge, uno.johansson@ostragoinge.se

Via Delvéus, FemNet, Malmö, femnet@live.se

Wivi-Anne Bengtsson, Ett Rum och Kök, wivi-anne.bengtsson@spray.se

Yvonne Henriksson, Trädgårdsinspiratören, a.yvonne.henriksson@telia.com

Yvonne Kievad, Tosteberga Byalag, yvonne@kievad.se

Yvonne Peterson, TMK Konsult AB, Blentarp, yvonne.peter@telia.com